

УДК 94: 351 (47783/86) «18/19»

ГАЗЕТА «ROBITNYK» (1897 Р.) ЯК ПЕРВІСТОК СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПРЕСИ В УКРАЇНІ

О. Г. Макарчук

*Національний університет «Львівська політехніка»,
вул. Князя Романа, 3/108, Львів, 79000, Україна*

Висвітлено витоки соціал-демократичної преси в Україні. На основі аналізу медіаконтенту газети «Robitnyk» (1897 р.) розглянуто взаємопов'язаність пріоритетів соціал-демократичного руху метрополії (австромарксизм) із концепціями галицьких теоретиків соціалістичної орієнтації, викладеними на сторінках першого українського соціал-демократичного видання.

Ключові слова: *Східна Галичина, соціал-демократична преса, австромарксизм.*

Постановка проблеми. Соціал-демократичні ідеї, сформульовані ще у ХІХ ст. зберігають сою актуальність по сьогодні. Так, у березні 2016 року відбулися парламентські вибори у трьох федеральних землях ФРН. За результатами виборів одна з перших європейських партій (заснована у 1863 р.) — Соціал-демократична партія Німеччини — зберегла провідні позиції, що ще раз свідчить про популярність соціал-демократичних ідей у сучасній Європі. Сформульовані в другій пол. ХІХ ст. ідеї соціал-демократії поширювалися і популяризувалися не в останню чергу через партійну пресу. Важливу роль у поширенні цих поглядів у Австро-Угорщині відігравали рупори партій, зокрема, заснована ще у 1876 р. партійна газета «Vorwärts!» (Вперед), яка сьогодні має місячний наклад близько 515 000 примірників. У зв'язку з цим вбачаємо актуальним звернення до досвіду створення соціал-демократичної преси в Україні, піонером якої виступає газета «Robitnyk», що видавалася у Східній Галичині наприкінці ХІХ ст.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В Україні склалася потужна школа вивчення історії української преси. Дослідження, що дають змогу скласти докладну медіа-карту західноукраїнського інформаційного простору кінця ХІХ — початку ХХ століття, проведені й опубліковані Науково-дослідним інститутом пресознавства [1]. Питання історії партійної (зокрема й соціал-демократичної) преси розглянуто у статтях і працях О. Жерноклеєва [2], О. Босака [3]. Водночас майже не висвітлена історія створення та нетривалого існування першої газети галицької соціал-демократії «Robitnyk».

Мета статті — дослідити та проаналізувати вплив газети «Robitnyk» на формування соціал-демократичних ідей в Західній Україні кінця ХІХ ст.

Виклад основного матеріалу дослідження. У 90-х рр. ХІХ ст. національний рух на західноукраїнських землях вступив у політичну стадію розвитку. У той час на ґрунті наявних суспільно-політичних течій утворилися перші політичні партії,

були сформульовані їхні програми та політичні гасла, розраховані на участь в їх реалізації широких суспільних верств. У цей самий період в Галичині склався ряд об'єктивних і суб'єктивних передумов для появи легальної та формально інтернаціональної соціал-демократичної партії. Її утворенню передувало виникнення робітничих партій у Німеччині, Франції, Іспанії, Бельгії, Данії, Норвегії, відновлення СДРПА на з'їзді в Гайнфельді 30 грудня 1888 — 1 січня 1889 р. та організація того ж 1889 р. II Інтернаціоналу. Відомий австрійський дослідник Еріх Цольнер зазначав, що більшість австрійських робітників у цей час поділяла погляди соціал-демократів. «Робітничі освітні та фахові об'єднання мали здебільшого соціальну орієнтацію: у цьому середовищі активною була преса (12 липня 1889 року вийшов перший номер партійної газети («Arbeiter-Zeitung». — О. М.)» [4, с. 405]. Популярною течією в соціал-демократичному русі тогочасної Східної Європи був т. зв. австро-марксизм — опортуністична течія, яка, уникаючи революційних форм боротьби, тим не менше, успішно розв'язувала тактичні завдання поліпшення умов праці та життєдіяльності широких робітничих мас.

Наприкінці XIX ст. у Східній Галичині формується масова база соціал-демократії — промисловий пролетаріат (у 80–90-х роках XIX ст. складаються Дрогобицько-Бориславський нафтовий та Краківсько-Хшанувський вугільний басейни, інші промислові райони). Це привело польських соціалістів до висновку про потребу утворення (в листопаді 1890 р.) Галицької робітничої партії (ГРП). ГРП бачилася польським активістам як складова частина австрійської соціал-демократії.

Зазначимо, що 1890–1892 рр. були лише початковим етапом організаційного оформлення галицького соціал-демократизму, що проявилось, зокрема, і в активізації пресової роботи.

Так, з січня 1892 р. західногалицькі соціал-демократи розпочали видавати в Кракові газету «Narpyd» (Уперед), у програмовій статті першого номера якої обґрунтовувалась необхідність створення в Галичині польської соціал-демократичної партії у складі СДРПА.

31 січня — 2 лютого 1892 р. у Львові, в приміщенні ратуші відбувся перший з'їзд галицьких соціалістів, на якому були присутні 48 делегатів зі Львова, Кракова, Станіслава, Коломиї, Подгужа, Тарнува, Нового Сонча й Бялої. З'їзд ухвалив рішення про утворення Польської соціал-демократичної партії Галичини і Силезії–Цешина. (ППСДГС) [5, р. 112]. Це означало формальне підтвердження загальнокрайового, інтернаціонального характеру партії, а з другого боку — початок установчого етапу в її діяльності, що продовжувався практично до 1897 р.

У вересні 1896 р. один з ідеологів української соціал-демократії Микола Ганкевич став ініціатором таємного зібрання українських робітників у Львові, на котрому було прийнято рішення про утворення окремої Української соціал-демократичної партії. 17 вересня 1896 р. вийшов з друку «Поклик до робітників-русинів», де обґрунтовувалася потреба такої партії. Ініціаторами її створення стали І. Франко, М. Павлик, М. Ганкевич та інші відомі діячі.

1 січня 1897 р. у Львові за редакцією М. Ганкевича починає виходити друкований орган українських соціал-демократів газета «Robitnyk» з підзаголовком «Organ rusko-ukrajinskojji socyjalno-demokratycznej partyji». Часопис передбачалося видавати двічі на місяць латинкою. Редакція пояснювала це тим, що робітники в містах дуже часто не знають «ruskoho rumsa», і бажанням донести свою думку до представників робітництва інших національностей (поляків та євреїв) [6, с. 4].

Однак не все українське робітництво сприйняло схвально вихід часопису латиницею. Відтак редакція змушена була захищати свою позицію. У третьому номері «Robitnyka», у замітці «Iz — za bukwy?» автори ставили риторичне запитання — «Що важливіше — bukwa чи mysl?», стверджуючи, що нечисленні робітники-русини, яким вдалося вивчити «Азбуку», повинні подумати про ті сотні і тисячі робітників «поза ними, котрі не були в таких щасливих обставинах, щоби могли навчитися по rusky rysaty i czytaty. Для виживання у чужому середовищі краще писати про робітничі справи та боротьбу за свої права рідною мовою «hoczby latynskymy bukwy» [7, с. 2].

Зауважимо, що ідея створення газети для руських робітників латинськими буквами була не новою. Так, Іван Франко у своїй праці «Нарис історії українсько-руської літератури до 1890» згадував про спроби українофіла Лева Сирочинського (в майбутньому ректора Львівської політехніки) видати у Цюріху в 60–70-х роках ХІХ ст. «кілька чисел руської газети «Robitnyk» латинськими буквами» [8].

Оголошена редакцією передплата на рік — 1 zl. 24 ct., — передбачала тривале життя часопису, однак вийшло всього 6 номерів видання.

З першого номера домінує важлива суспільно-політична тематика. У передовій статті «Naszi cily» було заявлено, що УСДП є складовою Соціал-демократичної робітничої партії Австрії та стоїть «на основі програми, сформульованої конгресом австрійської соціал-демократії у Гайнфельді (Hajnfold) 1886 (...) і на думку сеї програми, ясної і точно означеної, поведе свою діяльність» [6, с. 3].

Яскравими фарбами автори часопису ілюструють зміцнення і наростання сили «працюючого люду», що в щоденній, невпинній боротьбі за кращу долю рухається на зустріч «сонцю золотому» [6, с.1]. Метою нинішнього робітничого руху, як зазначалося в часописі, є перехід усіх продуктивних засобів, фабрик і верстатів, землі і машин «на спільну власність працюючого класу», то ідея, що «вогненним стовпом (метафора, взята з Біблії. — О. М.) в'ється перед очима свідомих своїх прав і свого значення робітників, котрі йдуть через пустелю капіталізму у щасливішу країну майбуття» [6, с.1].

Газета розповідала читачам про розвиток соціал-демократичного руху в світі та його цілі, розглядала становище робітничого класу в Англії, де, не зважаючи на робітниче законодавство, що може бути взірцем для континентальних, європейських держав, і ліберали, і консерватори намагаються «видерти собі кермо з рук робітників» [6, с.1].

«У Франції, — повідомляла редакція, — державних мужів Третьої республіки тривожить червоний привид соціалізму». У Німеччині йде «захоплюючий посиднок між соціальною демократією та всемогутнім Вільгельмом. Найбільший опози-

ціонер царства Російського у Лодзі, Варшаві та інших містах — це «соціалістично-мислячий пролетаріат» [6, с. 2].

Звертаються автори передової статті і до ситуації в Австро-Угорщині, де саме робітникам треба завдячувати появу нової виборчої реформи. То ж хоч «пролетаріат новочасний не є ще в нас так могутий числом як на Заході», але, беручи приклад з польських робітників, де «найсильніший рух соціалістичний», русько-український робітник повинен приєднатися до «усвідомленого пролетаріату цілого культурного світу» і добувати разом з іншими робітниками «кращої будучності» [6, с. 2].

Очолити цей рух, на думку редакції, має саме соціалістична демократія, бо на знаменах соціальної демократії видніється і «прапор національної свободи» [6, с. 3]. Автори згадують одного із засновників новочасного соціалізму — Ф. Енгельса. Саме він у передмові до польського перекладу «Комуністичного маніфесту» заявив про те, що соціальна демократія проти пригноблення однієї нації іншим народом, позаяк такий гніт деморалізує як самого гнобителя, так і гноблений народ. З цього редакція зробила висновок, що запорукою вільного розвитку українського народу та його самостійності є політичне «освідомлення народу (...) якнайширшим розвитку соціалізму і руху робітничого на Русі» [6, с. 3].

Ці тези перегукуються з теорією одного із засновників австромарксизму Отто Бауера, який пропонував зробити носієм національних прав об'єднання громадян певного етнічного походження. Хоча, на думку О. Бауера, національно-культурні спільноти охоплюють переважно представників привілейованих класів, об'єднаних єдиним стилем життя й моральними установками, з упровадженням капіталістичних відносин, які розхитали аграрний традиціоналізм, створюється принципово нова національно-культурна спільність, до якої залучаються основні верстви населення. До того ж властива цьому суспільному ладу суспільна нерівність все ж таки значно звузила можливості активної більшості людей у доступі до надбань духовної культури. Тому О. Бауер покладав особливо великі надії на соціал-демократію, нібито покликану забезпечити безперешкодне залучення всіх суспільних верств до національно-культурної спільності в умовах справедливого суспільства.

Одним з основних питань для новоствореної СДП стали її взаємовідносини з іншими політичними силами. Так, передова стаття характеризує позиції партії радикальної (РУРП), дорікає прихильникам Stronnictwa Ludowego у «відхрещуванні» від соціалізму, вітає перемогу народовців над staniczykami і наполягає на тому, що «соціальна демократія готова завжди підтримати змагання «крайніх» партій, коли вони ведуть до пробудження політичної думки серед народу» [6, с. 4].

У першому номері часопису започатковано низку рубрик, котрі висвітлювали актуальні для галицької соціал-демократії теми. Рубрика «Zi Sojmiw» розглядала питання роботи Галицького сейму, виборчий рух у Галичині та вибори до австрійської Державної ради. Зокрема, у першому номері автори часопису розглянули діяльність Галицького сейму (розпочав роботу 28 грудня 1895 р.) Маршалок сейму граф Казимір Бадені оцінив сесію як спокійно-ідилічну, де

«опозиція сеймова така дрібненька, що не поспувала крові зібраним до «тяжкої праці парламентарної» представників» [6, с. 4]. Соціал-демократи на тих виборах не отримали мандата, то ж опозиційну до властей точку зору намагався обстоювати представник радикальної партії Теофіл Окуневський.

Третій номер «Robitnyka» відкривається статтею «Pered wyboramy», в якій гостро критикується недосконала виборча система. Вперше у виборах мали взяти участь міські робітники, які раніше не мали жодних політичних прав, однак редакція вважала, що виборча реформа була проведена таким чином, аби забезпечити мандати представникам панівної верхівки. Цьому сприяла й обмежена кількість виборчих округів (увесь край від Вісли до Збруча, і від Карпат до Бугу міг обрати тільки 15 послів), зберігалися також привілейовані «класові» права певних груп міщан під час перевиборів.

Редакція була переконана, що робітничий рух закономірно очолює соціал-демократія, тому закликала виборців боротися за свої права і голосувати за кандидатів-соціалістів.

Серед тогочасних публікацій «Robitnyk'a» — статті «Koniec parlamentu» та «Religia czy polityka», у яких негативно оцінювалися результати роботи дев'ятої сесії Державної ради у Відні, зокрема виборча та податкова реформи» [7, с. 3].

Стаття «Z teperisznoji chwyli» (З теперішнього моменту) у п'ятому номері часопису подала аналіз передвиборчої кампанії на Галичині. Автори наполягали на провідній ролі соціальної демократії у репрезентації не лише жадань робітничого класу, але й питаннях залучення до активної виборчої кампанії селян і міщан. Зокрема, читачів інформували про віче, що відбулося 21 лютого 1897 р. На ньому були присутні «найнижчі верстви працюючого люду» для яких «акція виборча має великий вплив культурний» [9, с. 3].

Редакція також критично оцінювала пастирський лист архієпископів та єпископів Австро-Угорської держави, присвячений виборам, у якому відлунувала, на її думку, «zloba dnia» і виразно звучала політична «струна», то ж він сприймався як «антисоціалістична» відозва» [7, с. 2].

Редакція звертала увагу на зародження та розвиток соціалістичного руху в підросійській Польщі (Царстві Польському у складі Російської імперії) та жорстокої репресії царського уряду. Так, у статті «Pamjaty czotyroch polskych socialistiw» йдеться про засуджених до смертної кари чотирьох польських соціалістів — Stanislawo Kunickoho, Petra Bardowskoho, Jana Pietrusinskogo, Mychajla Ossowskoho. Ці активісти робітничого руху Польщі на початку 80-х рр. в найбільших промислових містах — Lodzi, Tomaszowi, Zgierzу започаткували робітничі комітети, а у 1883 р. очолили протести робітників проти поліцейського контролю над ними. Під тиском невдоволеного пролетаріату уряд відкликав антиробітничий указ. За допомогою таємних агентів поліції вдалося вистежити соціалістичних активістів. Суд, що відбувся над активістами соціалістичного руху, «перемінив лаву засуджених на кафедру (амвон) революції». Промова одного із засуджених справила надзвичайне враження навіть на російського генерал-губернатора Гурка, який визнав, що «з нього вийшов би відомий міністр» [7, с. 3].

Стаття «Naszi polityczni tabory» містить докладний аналіз парламентської діяльності тогочасних «русинських» політичних течій, що сформувалися у Віденському парламенті, а саме — народовців і москвофілів. Автори дорікають обом цим силам за нерішучість, пояснюючи це і відсутністю капіталу, і характером суспільних сил, представники яких входили до складу цих партій (духовенство, світська інтелігенція тощо). У статті критиковано дії «шляхоцьких, консервативних» партій, угодовство Ан. Вахнянина, що «метав громи на соціалістів і радикалів». «Тільки соціал-демократія, — запевнила редакція, — стоїть осторонь всіляких компромісів з антинародними партіями, на сторожі інтересів пролетаріату» [9, s. 2].

Публікація «Dwa nahlaczi wniesenia» (Два невідкладні подання. — Р. М.) порушує питання, пов'язані з внесенням послом Ю. Романчуком запиту щодо заборони вічевого руху в Галичині. Конституція Австро-Угорщини гарантувала громадянам демократичні права і свободи та проголошувала рівність усіх народів імперії, однак відсутність належного правового регулювання ускладнювало її застосування. Тому в різних краях держави закони трактувалися по-різному, залежно від впливу тих чи інших політичних сил.

В умовах Австро-Угорської монархії часами траплялося так, що органи державної влади, які мали здійснювати нагляд за дотриманням законів, самі ж ці закони порушували. Виявом цього стала й заборона в краї народних віч.

Ю. Романчук, послуговуючись статусом посла (депутата Віденського парламенту. — О. М.), виступив з відповідним невідкладним внесенням на засіданні Державної Ради у Відні. Його промова викликала бурхливе обговорення, яке було відображене на сторінках «Robitnyk'a». У статті наведено доводи як адептів (посол Пернерсторф), так і противників (посол Леваківський) цього внесення. Намагання влади перекласти провину за протиправні дії на ініціаторів народних віч Ю. Романчук розцінив як грубе порушення законів держави: «суспільство має бути відкритим до власних змін, інших культурних норм і принципів, адже критичне мислення, свобода, відповідальність тісно пов'язані між собою» [9, с. 3].

Редакція газети інформувала читачів про робітничий рух на Буковині. Зокрема, у статті «Ruch robotnykiw na Bukowyni» автори йдеться про вихід у Чернівцях газети під назвою «Volksprese. Organ für interessantes arbeit. Volkes» («Народна часопись. Орган для інтересів робочого люду»). Автори новопосталого часопису окреслили основні завдання змагань робітництва Буковини: 8-годинний робочий день, збільшення платні, створення просвітніх організацій. Водночас вони зазначають, що більшість робітників на Буковині — русини і румуни, які не володіють німецькою мовою, що ускладнює доступ інформації до цих верств населення.

«Газета в німецькій мові не може мати на Буковині такої ваги як би мусіла мати (...) А жаль, бо по першій номері« Volksprese» (...) писана дуже добре» [9, с. 2].

Часопис подає масштабну картину наростання робітничого руху в цій українській частині Австро-Угорщини. Про його розмах свідчили народні збори в

Sereti, Curahumori, Ruskij Modawyci, Suczawy i Wiznyci, на яких від кілька сот до майже тисячі (в Ruskij Modawyci) робітники виступали за покращення соціального забезпечення, створення робітничих товариств (філій «Загального ремісничого товариства в Чернівцях»), зміни виборчого законодавства тощо» [9, с. 4].

У матеріалі «Dopys z Widnia» автори аналізують вплив польського робітничого товариства «Sila» на формування аналогічного у руських (українських) робітників. Воно отримало назву «Rodyna» і стало своєрідним культурно-просвітнім центром для робітників-русинів Відня. Редакція вважала, що свою роль в активізації українського руху в імперії відіграли «соціалістична руська партія» та діяльність «молодих академіків», які з жовтня 1897 р. активізували роботу в товаристві. Зокрема, згадується д-р Янович з доповіддю «Праця фізична», тов. Сембратович з промовама «Організація праці» і «Шевченко як речник громадської рівності» та Домашевський з прочитаною новелою «Бідний чоловік» [9, с. 4].

У грудні 1897 р. у товаристві відбулися другі організаційні збори, на яких «при великій участі робітників» була обрана президія, яка висловила надію на зростання кількості та якості «членів товариства як і членів нашої молоді партії» [9, с. 4].

У наступних номерах редакція продовжувала висвітлювати діяльність товариства. Зокрема, в п'ятому номері відзначено зростання освітнього рівня робітників, які «беруться щораз більше до праці над своєю освітою».

Автор публікації «Z Widnia» Йосиф Дречевич висвітлює перебіг зборів товариства, що відбулися 21 лютого 1897 р. На них з промовою виступили голова «Rodyni» Р. Будзанюк і його заступник Р. Сембратович, які доповіли про «патріотизм соціал-демократичної партії, цілі і значення цієї партії, стійкість руського робітництва у протистоянні з опозиційними партіями, що «стараються відтягнути робітників від соціалізму» [9, с. 2]. Соціал-демократ К. Домішевич закликав робітників до «солідарної акції виборчої з німецькими робітниками» [9, с. 2].

Рубрика «Nowunuku» повідомляла про вплив звернення «Поклик до робітників-русинів» на формування у Львові та інших містах «руської частини Галичини, Буковини і навіть Угорської Русі» робітничих товариств під однойменною з газетою назвою — «Robitnyk». Розповсюдження «Поклику» і створення товариств привело до «жертв»: у Бродах було заарештовано чотирьох членів новоствореної партії [10, с. 4].

Показово, що на зборах товариства у Львові (10 січня 1897 р.) звучали заклики до політичної самостійності Польщі і України-Русі [10, с. 4].

Траплялося й так, що гострі статті на виборчу тематику приводили до конфіскації частини номера, так сталося з першою та четвертою сторінками п'ятого номера, де редакція намагалася опублікувати матеріали про «Halyski wyboru».

Висновки. У кінці XIX — на поч. XX ст. в умовах двоєдиної монархії складно було розраховувати на практичне втілення задумів соціал-демократів, тому їхня діяльність мала в той період передусім агітаційно-пропагандистський характер (що не виключало активної участі у політичному житті країни).

90-ті роки XIX ст. виявилися перехідним етапом в історії соціал-демократичного руху в Галичині, упродовж якого відбулося спочатку організаційне

оформлення руху, а згодом — еволюція від інтернаціональних крайових об'єднань до національних партій, автономних секцій СДРПА.

Суспільно-політичний часопис «Robitnyk» активно пропагував ідеї соціал-демократії, сприяв поліпшенню взаємин між українськими, польськими та єврейськими соціал-демократами в Галичині, а також обстоював інтереси робітників краю, незалежно від національності.

Неортодоксальність та гнучкість положень дав змогу австрійській соціал-демократичній течії трансформуватися у відповідно до змін, що відбувалися в тогочасному світі, та інтегрувати численні досягнення політичної думки різних напрямів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Романюк М. М. Українські часописи Львова 1848–1939 рр.: Історико-бібліографічне дослідження : [у 3-х т.] / М. М. Романюк, М. В. Галушко. — Львів, 2001. — Т. 1 : 1848–1900 рр. — 744 с.
2. Жерноклєєв О. Українська соціал-демократична преса в Галичині на початку ХХ ст. (1900–1914 рр.) // Доповіді і повідомлення ІІ Всеукраїнської науково-теоретичної конференції «Українська періодика: історія і сучасність». — Львів — Житомир, 1994. — С. 27–29.
3. Босак О. З історії розвитку соціал-демократичної періодики // Українська періодика: історія і сучасність: Тези науково-теоретичної конференції 9–10 грудня 1993 р. — Львів, 1993. — С. 34–38.
4. Цьольнер Е. Історія Австрії / Еріх Цьольнер — Львів : Літопис, 2001. — 712 с.
5. Himka J.-P. Socialism in Galicia. The Emergence of Polish Social Democracy and Ukrainian Radicalism. Cambridge , Massachusetts, Harvard University Press, 1983. — S. 244.
6. Robitnyk (Lwiw). — 1897, Rik I. — 1. Sieznia, 1 nr.
7. Robitnyk (Lwiw). — 1897, Rik I. — 1. Lutoho, 3 nr.
8. Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 // Франко І. Зібрання творів у 50-ти томах. — Київ, 1982. — Т. 41. — С. 369.
9. Robitnyk (Lwiw). — 1897, Rik I. — 1. Marta, 5nr.
10. Robitnyk (Lwiw). — 1897, Rik I. — 15. Sicznia, 2nr.

REFERENCES

1. Romaniuk, M. & Halushko M (2001). Ukrainski chasopysy Lvova 1848–1939 rr.: Istoryko-bibliohrafichne doslidzhennia. Lviv (in Ukrainian).
2. Zhernoklyeyev, O. (1994). Ukrainska sotsial-demokratychna presa v Halychyni na pochatku KhKh st. (1900-1914 rr.). Dopovidі і povidomlennia ІІ Vseukrainskoi naukovo-teoretychnoi konferentsii „Ukrainska periodyka: istoriia і suchasnist”, 27–29(in Ukrainian).
3. Bosak, A. (1993). Z istorii rozvytku sotsial-demokratychnoi periodyky. Ukrainska periodyka: istoriia і suchasnist (9-10 hrudnia 1993 r.). Lviv, 34–38 (in Ukrainian).
4. Tsolner, E. (2001). Istoriiia Avstrii. Lviv: Litopus (in Ukrainian).
5. Himka, J.-P. (1983). Socialism in Galicia. The Emergence of Polish Social Democracy and Ukrainian Radicalism. Cambridge, Massachusetts, Harvard University Press (in English).
6. Robitnyk (Lwiw). – 1897, Rik I. – 1. Sieznia, 1 nr.

7. Robitnyk (Lwiv). – 1897, RikI. – 1. Lutoho, 3nr.
8. Franko, I. (1982). Narys istorii ukrainsko-ruskoj literatury do 1890. Zibrannia tvoriv u 50-ty tomakh. T. 41. Kyiv (in Ukrainian).
9. Robitnyk (Lwiv). – 1897, RikI. – 1. Marta, 5nr.
10. Robitnyk (Lwiv). – 1897, RikI. – 15. Sicznia, 2nr.

THE NEWSPAPER «ROBITNYK» (1897) AS A FIRSTBORN OF THE SOCIAL DEMOCRATIC PRESS IN UKRAINE

O. H. Makarchuk

*National University «Lviv Polytechnic»,
3, Kniazia Romana St., Lviv, 79000, Ukraine
olena.makarchuk@gmail.com*

The article focuses on the origins of the Social Democratic press in Ukraine. The interconnection between the priorities of the social democratic movement of the metropolis (Austromarxism) and the concepts of the Galician socially oriented theoreticians, set out on pages of the first Ukrainian social democratic publication has been reviewed on the base of the media content of the newspaper «Robitnyk» (1897).

Keywords: *Eastern Galicia, Social Democratic press, Austromarxism.*

Стаття надійшла до редакції 25.03.2016.

Received 25.03.2016.